

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปริมาณการกินได้ การใช้ประโยชน์ได้ของโภชนะ และการเจริญเติบโตของโคพื้นเมืองภาคใต้เพศผู้ที่ได้รับหญ้าพลิกแคลทูล์มแห้งเสริมด้วยอาหารชั้นระดับต่างๆ

ผู้เขียน นางสาวสุทิสสา แต้มจันทร์

สาขาวิชา สัตวศาสตร์

ปีการศึกษา 2548

บทคัดย่อ

การศึกษาผลการเสริมอาหารชั้นต่อปริมาณการกินได้ การใช้ประโยชน์ได้ของโภชนะ และการเจริญเติบโตของโคพื้นเมืองภาคใต้เพศผู้อายุเฉลี่ย 13 ± 2 เดือน น้ำหนักเฉลี่ย 142.9 ± 6.7 กิโลกรัม จำนวน 6 ตัว แบ่งโคทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 3 ตัว การทดลองแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 โคได้รับหญ้าพลิกแคลทูล์มแห้งแบบเต็มที เสริมด้วยอาหารชั้นที่มีโปรตีนรวม 13.71 เปอร์เซ็นต์ ในระดับ 0.5 (G_1) และ 1.0 (G_2) เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัว เป็นระยะเวลา 91 วัน พบว่า โคกลุ่ม G_2 มีปริมาณการกินได้ของหญ้าพลิกแคลทูล์มแห้ง 50.99 กรัมวัตถุแห้งต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน ไม่แตกต่างกับโคกลุ่ม G_1 ซึ่งมีปริมาณการกินได้ของหญ้าพลิกแคลทูล์มแห้ง 55.04 กรัมวัตถุแห้งต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน ในขณะที่ปริมาณการกินได้ของอาหารชั้นในโคกลุ่ม G_2 (32.14 กรัมวัตถุแห้งต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน) สูงกว่า ปริมาณการกินได้ของอาหารชั้นในโคกลุ่ม G_1 (15.86 กรัมวัตถุแห้งต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน) อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) และปริมาณการกินได้ของวัตถุแห้งอินทรีย์วัตถุ และโปรตีนรวมจากหญ้าพลิกแคลทูล์มแห้งและอาหารชั้นของโคกลุ่ม G_2 เฉลี่ย 83.13, 75.87 และ 6.15 กรัมต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน ตามลำดับ สูงกว่า โคกลุ่ม G_1 ซึ่งมีปริมาณการกินได้ของวัตถุแห้ง 70.90 กรัมต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน ($p < 0.05$) ปริมาณการกินได้ของอินทรีย์วัตถุ 64.72 กรัมต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน ($p < 0.05$) และ ปริมาณการกินได้ของโปรตีนรวม 4.04 กรัมต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน ($p < 0.01$) ส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตต่อวันของโคกลุ่ม G_2 (0.34 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน) สูงกว่าโคกลุ่ม G_1 (0.01 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน) อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) สำหรับสมดุลไนโตรเจน พบว่า โคกลุ่ม G_2 มีสมดุลไนโตรเจน 0.24 กรัมต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน สูงกว่าโคกลุ่ม G_1 ซึ่งมีสมดุลไนโตรเจน -0.006 กรัมต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) นอกจากนี้โคกลุ่ม G_2 ยังได้รับพลังงานย่อยได้ 0.19 เมกกะแคลอรีต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน และพลังงานใช้ประโยชน์ได้ 0.16 เมกกะแคลอรีต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน สูงกว่าโคกลุ่ม G_1 ซึ่งได้รับพลังงานย่อยได้ 0.12 เมกกะแคลอรีต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน ($p < 0.05$) และพลังงานใช้ประโยชน์ได้ 0.10 เมกกะแคลอรีต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน ($p < 0.01$) เมื่อ

พิจารณาสัมประสิทธิ์การย่อยได้ของโภชนะ พบว่า โคกลุ่ม G_2 มีสัมประสิทธิ์การย่อยได้ของวัตถุดิบอินทรีย์วัตถุ โปรตีนรวม ไขมันรวม และโภชนะรวมที่ย่อยได้ 54.22, 57.11, 47.76, 78.54 และ 54.38 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ สูงกว่าโคกลุ่ม G_1 ซึ่งมีสัมประสิทธิ์การย่อยได้ของวัตถุดิบ 48.44 เปอร์เซ็นต์ ($p < 0.01$) อินทรีย์วัตถุ 51.49 เปอร์เซ็นต์ ($p < 0.01$) โปรตีนรวม 34.49 เปอร์เซ็นต์ ($p < 0.01$) ไขมันรวม 66.32 เปอร์เซ็นต์ ($p < 0.01$) และโภชนะรวมที่ย่อยได้ 48.68 เปอร์เซ็นต์ ($p < 0.05$) อย่างไรก็ตามระดับอาหารชั้นที่เสริมไม่ส่งผลทำให้สัมประสิทธิ์การย่อยได้ของเอ็นไซม์ ไนโตรเจนฟรีแอกซ์แทรก เยื่อใยรวม ผงนึ่งเซลล์ และลิกโนเซลลูโลส ของโคทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$)

สำหรับการศึกษาในระยะที่ 2 ใช้โคกลุ่มเดียวกันกับระยะที่ 1 โดยโคได้รับหญ้าพลิแคทูลัมแห้งแบบเต็มที่เสริมด้วยอาหารชั้นที่มีโปรตีนรวม 13.71 เปอร์เซ็นต์ ในระดับ 1.0 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัว ทั้ง 2 กลุ่ม เป็นระยะเวลา 91 วัน พบว่า โคกลุ่ม G_2 ที่ได้รับอาหารชั้นเสริมในระดับ 1.0 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัวมาตลอด มีปริมาณการกินได้ของหญ้าพลิแคทูลัมแห้ง 46.91 กรัมวัตถุดิบแห้งต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน ไม่แตกต่างกับปริมาณการกินได้ของหญ้าพลิแคทูลัมแห้งของโคกลุ่ม G_1 ซึ่งได้รับอาหารชั้นเสริมเพิ่มขึ้นเป็น 1.0 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัวในระยะนี้ (49.02 กรัมวัตถุดิบแห้งต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน) อย่างไรก็ตาม ปริมาณการกินได้ของอาหารชั้นในโคกลุ่ม G_2 (32.72 กรัมวัตถุดิบแห้งต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน) สูงกว่าโคกลุ่ม G_1 (30.00 กรัมวัตถุดิบแห้งต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่งผลให้ปริมาณการกินได้ของวัตถุดิบ อินทรีย์วัตถุ และโปรตีนรวมจากหญ้าพลิแคทูลัมแห้งและอาหารชั้นในโคกลุ่ม G_2 ซึ่งเฉลี่ย 4.01, 3.66 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน และ 305.10 กรัมต่อตัวต่อวัน ตามลำดับ สูงกว่าโคกลุ่ม G_1 ซึ่งมีปริมาณการกินได้ของวัตถุดิบ 3.35 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน ($p < 0.01$) ปริมาณการกินได้ของอินทรีย์วัตถุ 3.09 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน ($p < 0.01$) และปริมาณการกินได้ของโปรตีนรวม 244.56 กรัมต่อตัวต่อวัน ($p < 0.05$) อย่างไรก็ตาม เมื่อคิดปริมาณการกินได้ของวัตถุดิบ อินทรีย์วัตถุ และโปรตีนรวมของโคทั้ง 2 กลุ่มบนฐานน้ำหนักเมแทบอลิก พบว่า มีค่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$) นอกจากนี้ อัตราการเจริญเติบโตต่อวัน สมดุลไนโตรเจน พลังงานย่อยได้ พลังงานใช้ประโยชน์ได้ และสัมประสิทธิ์การย่อยได้ของโภชนะของโคทั้งสองกลุ่มมีค่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$)

เมื่อพิจารณาปริมาณการกินได้ของโภชนะตลอดการทดลอง พบว่า โคกลุ่ม G_1 และ G_2 มีปริมาณการกินได้ของหญ้าพลิแคทูลัมแห้ง (50.87 และ 49.40 กรัมวัตถุดิบแห้งต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน) ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$) ส่วนปริมาณการกินได้ของอาหารชั้นในโคกลุ่ม G_2 (33.03 กรัมวัตถุดิบแห้งต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน) สูงกว่าโคกลุ่ม G_1 (22.76 กรัมวัตถุดิบแห้งต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ทำให้โคกลุ่ม G_2 มีปริมาณการกินได้ของวัตถุดิบแห้ง

อินทรีย์วัตถุ และโปรตีนรวมจากหญ้าพลิแคทูลัมแห้งและอาหารชั้น 82.42, 75.40 และ 6.19 กรัมต่อ-
น้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน ตามลำดับ สูงกว่าโคกลุ่ม G_1 ซึ่งมีปริมาณการกินได้ของวัตถุแห้ง 73.63-
กรัมต่อน้ำหนักเมแทบอลิกต่อวัน ($p<0.05$) ปริมาณการกินได้ของอินทรีย์วัตถุ 67.54 กรัมต่อน้ำหนัก-
เมแทบอลิกต่อวัน ($p<0.05$) และปริมาณการกินได้ของโปรตีนรวม 4.79 กรัมต่อน้ำหนักเมแทบอลิก-
ต่อวัน ($p<0.01$) และส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตตลอดการทดลอง ของโคกลุ่ม G_2 (0.27 กิโลกรัม-
ต่อตัวต่อวัน) สูงกว่าโคกลุ่ม G_1 (0.08 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน) อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p<0.01$)

ดังนั้นการเสริมอาหารชั้นในระดับ 1.0 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัวให้กับโคพื้นเมืองภาคใต้เพศผู้
ที่ได้รับหญ้าพลิแคทูลัมแห้งเป็นอาหารหลัก ส่งผลให้โคได้รับโปรตีน และพลังงานเพียงพอเพื่อ
การดำรงชีพ และการเจริญเติบโต

Thesis Title   Feed Intake, Nutrient Utilization and Growth of Southern Native
Male Cattle Fed Plicatulum Hay with Different Levels of Concentrate
Author   Miss Sutisa Tamchan
Major Program   Animal Science
Academic Year   2005

Abstract

The effects of levels of concentrate supplementation on feed intake, nutrient utilization and growth of Southern native male cattle were studied. Six cattle, 13 ± 2 months old with an average body weight (BW) of 142.9 ± 6.7 kg were randomly divided into 2 groups with 3 heads for each group. The experiment was divided into 2 phases. In phase-I, the cattle were fed plicatulum (*Paspalum plicatulum*) hay *ad libitum*, supplemented with concentrate (13.71% crude protein, CP) at 0.5 % of BW (G_1 group) and 1.0 % of BW (G_2 group), for 91 days. The amount of plicatulum hay intake of G_1 and G_2 group was 55.04 and 50.99 g dry matter (DM)/BW^{0.75}/d ($p > 0.05$), respectively. G_2 group had significantly higher ($p < 0.01$) concentrate intake (32.14 gDM/BW^{0.75}/d) than G_1 group (15.86 gDM/BW^{0.75}/d). Total DM intake, total organic matter (OM) intake and total crude protein intake of G_2 group (83.13, 75.87 and 6.15 g/BW^{0.75}/d, respectively) were significantly higher than those of G_1 group (70.90, 64.72 g/BW^{0.75}/d; $p < 0.05$ and 4.04 g/BW^{0.75}/d; $p < 0.01$, respectively), resulting in a higher ($p < 0.01$) growth rate of G_2 group (0.34 kg/h/d) than that of G_1 group (0.01 kg/h/d). The nitrogen (N) balance of G_2 group (0.24 g/BW^{0.75}/d) was significantly higher ($p < 0.01$) than that of G_1 group (-0.006 g/BW^{0.75}/d). The digestible energy (DE) and metabolizable energy (ME) of G_2 group (0.19 and 0.16 Mcal/BW^{0.75}/d, respectively) were higher than those of G_1 group (0.12 Mcal/BW^{0.75}/d; $p < 0.05$ and 0.10 Mcal/BW^{0.75}/d; $p < 0.01$, respectively). The digestibility coefficients of DM, OM, CP, ether extract (EE) and total digestible nutrient (TDN) of G_2 group (54.22, 57.11, 47.76, 78.54 and 54.38 %, respectively) were significantly higher than those of G_1 group (48.44, 51.49, 34.49, 66.32

%; $p < 0.01$ and 48.68 %; $p < 0.05$, respectively). However, effect of levels of concentrate supplementation were not significantly different ($p > 0.05$) for digestibility coefficients of ash, nitrogen free extract (NFE), crude fiber (CF), neutral detergent fiber (NDF) and acid detergent fiber (ADF) of the both groups.

In phase-II, the cattle of G_2 group were continuously supplemented with concentrate at 1.0% of BW while the cattle of G_1 group were shifted to supplement with concentrate at 1.0% of BW. The amount of plicatum hay intake of G_1 and G_2 group were 49.02 gDM/BW^{0.75}/d and 46.91 gDM/BW^{0.75}/d, respectively. G_2 group had significantly higher concentrate intake (32.72 gDM/BW^{0.75}/d,) than G_1 group (30.00 gDM/BW^{0.75}/d), resulting in the higher total DM intake, total organic matter intake and total crude protein intake (4.01, 3.66 kg/h/d and 305.1 g/h/d, respectively) than those of G_1 group (3.35, 3.09 kg/h/d; $p < 0.01$ and 244.56 g/h/d; $p < 0.05$, respectively). However, the total DM intake, total OM intake and total CP intake calculated based on metabolic weight of the both groups were not significantly different ($p > 0.05$). Growth rate, N balance, DE, ME and digestibility coefficients of nutrients were not significantly different between the two groups.

When considering nutrients intake of G_1 and G_2 group over 182 days, it revealed that the amount of plicatum hay intake were 50.87 and 49.40 gDM/BW^{0.75}/d ($p > 0.05$), respectively. The amount of concentrate intake, however, were significantly higher for G_2 group (33.03 gDM/BW^{0.75}/d) than that of G_1 group (22.76 gDM/BW^{0.75}/d). Total DM intake, total OM intake and total CP intake of G_2 group were 82.42, 75.40 and 6.19 g/BW^{0.75}/d, respectively which were significantly higher than those of G_1 group (73.63, 67.54 g/BW^{0.75}/d; $p < 0.05$, and 4.79 g/BW^{0.75}/d; $p < 0.01$, respectively). Similarly growth rate of G_2 group (0.27 g/h/d) were higher significantly than that of G_1 group (0.08 g/h/d).

The findings of this study suggest that Southern native male cattle fed plicatum grass hay as basal roughage, obtain protein and energy levels that meet their requirement for maintenance and growth when they were supplemented with concentrate at 1.0 % of BW.